

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2898/2023
22.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужилаца Центра за социјални рад „Бајина Башта“ са седиштем у Бајиној Башти, мал. АА и мал. ББ, обоје из ..., које заступа привремени заступник Јања Павловић, против тужених ВВ из ..., Општина ..., Република ..., чији је пуномоћник за пријем писмена Мирјана Максимовић из ... и ГГ из ..., чији су пуномоћници Илија Јефтић и Душко Милосављевић, адвокати из ..., ради лишења родитељског права и издржавања, одлучујући о ревизији тужене ГГ изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 167/22 од 11.05.2022. године, у седници одржаној 22.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована ревизија тужене ГГ изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 167/22 од 11.05.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П2 51/21 од 23.02.2012. године, ставом првим изреке, тужени су делимично лишени родитељског права и то у погледу чувања, подизања, васпитања и заступања над малолетном децом ћерком АА рођеном ...2005. године у Ужицу и сином ББ рођеним ...2006. године у Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се тужени потпуно лише родитељског права према мал. АА и мал. ББ. Ставом трећим изреке, обавезани су тужени и то тужени ВВ да на име доприноса за идржавање ћерке мал. АА плаћа износ од 6.000,00 динара месечно, а за мал. ББ износ од 10.000,00 динара месечно, а тужена ГГ да на име доприноса за идржавање ћерке мал. АА плаћа износ од 6.000,00 динара месечно, а за мал. ББ износ од 10.000,00 динара месечно, почев од 02.03.2021. године па убудуће док за то постоје законски услови или док се ова одлука не измени другом судском одлуком и то сваког 10-ог у месецу за текући месец, уплатом на име привременог старатеља, Јање Павловић из ..., запослене код Центра за социјални рад „Бајина Башта“ са седиштем у Бајиној Башти, а заостале рате су дужни платити у шест једнаких месечних рата почев од 23.02.2022. године те се утолико мења пресуда тог суда П2 33/17 од 10.04.2017. године у ставу трећем диспозитива исте. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев тужилаца према туженима којим су тражили да се

тужени обавезу да мал. АА плаћају још по 4.000,00 динара. Ставом петим изреке одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж2 167/22 од 11.05.2022. године одбијена је, као неоснована жалба тужене ГГ и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је тужена ГГ делимично лишена родитељског права као и у делу става трећег изреке којим је тужена ГГ обавезана да доприноси издржавању малолетних тужилаца АА и ББ.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена ГГ је благовремено изјавила ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА (рођена ...2005. године) и ББ (рођен ...2006. године) су деца тужених, чији је брак разведен правноснажном пресудом од 10.04.2017. године, којом су малолетна деца поверена на самостално вршење родитељског права мајци туженој ГГ. Након доношења наведене пресуде, тужени ВВ престао је да остварује контакт са малолетном децом, није плаћао издржавање, нити се интересовао за малолетну децу. Тужена ГГ је заједно са децом напустила подручје Општине ... у августу 2019. године и настанила се у ... где је засновала ванбрачну заједницу, да би се након пар месеци заједно са децом преселила у ..., где је засновала нову ванбрачну заједницу. Тужена ГГ је након развода брака у почетку вршила родитељско право на начин који је био прихватљив, да би због насиља у породици, решењима Центра за социјални рад Бајина Башта бр. .. од 04.09.2020. године и бр. .. од 04.09.2020. године, тужиоцима мал. АА и мал. ББ постављен привремени старатељ и одлучено да им се обезбеди смештај у породици сродника. Пред Центром за социјални рад Бајина Башта, малолетна деца су изјавила да су боравећи код мајке, тужене ГГ били психички и физички злостављени од стране мајке у дужем временском периоду, а да је насиље над њима посебно било изражено након напуштања територије Из извештаја Центра за социјални рад Ужице од 19.11.2021. године следи да тужена ГГ децу виђа у контролисаним условима једном седмично, у трајању од три сата, да са својим новим ванбрачним партнером, који је рођен 1986. године, живи у двособној кући старије градње са купатилом у дворишту.

Основни суд у Ужицу је на предлог ОЈТ у Ужицу од 25.08.2020. године решењем НП 226/20 од 26.08.2020. године усвојио предлог за продужење хитне мере заштите, и наложио туженој ГГ да привремено не контактира и не прилази жртвама мал. ћерки АА у периоду од 30 дана почев од 25.08.2020. године са почетком у 13,00 часова и мал. сину ББ на период од 30 дана почев од 25.08.2020. године. Због сумње да је извршила насиље у породици над малолетном децом, овде тужиоцима АА и ББ против тужене ГГ покренут је кривични поступак, који још увек није окончан.

По оцени Врховног суда, на тако утврђено чињенично стање побијаном одлуком правилно је примењено материјално право када је усвојен тужбени захтев

тужилаца да се тужена ГГ делимично лиши родитељског права и то у погледу чувања, подизања, васпитања и заступања над мал. децом.

Према члану 3. став 1. Конвенције о правима детета (Закон о ретификацији конвенције Уједињених нација о правима детета („Службени лист СФРЈ“) Међународни уговори број 15/90 и („Службени лист СРЈ“) – Међународни уговори број 4/96 и 2/97) у свим активностима које се тичу деце, без обзира на то да ли их предузимају јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела, најбољи интереси детета биће од првенственог значаја. Државе чланице се обавезују да детету обезбеде такву заштиту и бригу која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезене његових родитеља, законских старатеља или других појединаца који су правно одговорни за дете и преузимају у том циљу све потребне законодавне и административне мере (став 2). Ова обавеза преузета је чланом 6. став 1. Породичног закона којом је прописано да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета.

Родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета (члан 67. Породичног закона). У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета и одлука суда мора бити заснована на оцени најбољег интереса детета који је правни стандард који се процењује на основу низа објективних и субјективних околности у конкретном случају. Према члану 81. став 1. Породичног закона, родитељ који злоупотребљава право или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права може бити потпуно лишен родитељског права, при чему су у ставу другом и трећем наведени примери злоупотребе права из садржине родитељског права и другог занемаривања дужности садржине родитељског права. Према члану 82. истог закона родитељ који несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права. Судска одлука о делимичном лишењу родитељског права може лишити родитеља једног или више права и дужности садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама Међународног права, пре свега Конвенцији о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова његова права у корелацији су са обавезом родитеља да му, у складу са својим могућностима обезбеде услове за остваривање тих права, што подразумева и улагање додатних напора ради стварања услова за правилан раст и развој детета, а родитељ који занемарује, односно несавесно врши родитељске дужности (и тиме угрожава добробит детета) у одређеном домену дететовог живота може, под условима прописаним чланом 82. Породичног закона, у том домену бити лишен родитељског права.

Супротно наводима ревизије, по оцени Врховног суда, одлуку о делимичном лишењу родитељског права тужених према малолетној деци нижестепени судови су донели правилном применом материјалног права, пре свега руководећи се најбољим интересом деце.

У поступку пред нижестепеним судовима утврђено је да су туженој ГГ, након развода брака заједничка деца поверена на самостално вршење родитељског права, да је деца, због насиља у породици које је тужена ГГ испољила према њима постављен привремени старатељ и деца су измештена из породице и да тужена ГГ сада децу виђа у контролисаним условима, једном седмично у трајању од три сата, то је правилан закључак нижестепених судова да су се испунили услови да се тужена ГГ делимично лиши родитељског права.

Наиме, и по оцени Врховног суда најбољи интерес деце тужених је правилно утврђен измештањем деце у безбедно окружење, адекватно њиховим развојним потребама и делимичним лишењем родитељског права тужених односно тужене ГГ у домену чувања, васпитања, подизања, образовања и заступања малолетне деце. У конкретном случају делимично лишење родитељског права тужене ГГ је потребно ради обезбеђења најбољих могућих животних и здравствених услова за правилан и потпуни развој деце, па како тужена мајка није способна да им такве услове обезбеди, посебно што је у односу на децу испољила насиље, то следи да су нижестепени судови, правилном применом материјалног права тужену ГГ делимично лишили родитељског права, а наводима ревизије се правилност побијане одлуке не доводи у сумњу.

Супротно наводима ревизије правилна је и одлука нижестепених судова којим је обавезана тужена ГГ да доприноси издржавању деце, с обзиром да је делимично лишена родитељског права и да деца не живе са њом. Наиме, нижестепени судови су правилном применом одредбе члана 160. Породичног закона тужену ГГ обавезали да на име доприноса за издржавање ћерке мал. АА плаћа износ од 6.000,00 динара месечно, а за мал. ББ износ од 10.000,00 динара месечно, имајући у виду њихове потребе и да тужена нема обавезу да издржава друга лица. Досуђеним износима задовољавају се основне – егзистенцијалне потребе мал.деце, док ће преостала средства за подмирење њихових потреба обезбедити отац, који је такође дужан да доприноси њиховом издржавању.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане другостепене одлуке, применом члана 414. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић